

Еколошко удружење „Чувари Природе“
Јована Демира 20
31210 Пожега

**ИЗВЕШТАЈ О ИСТРАЖИВАЊУ ДИВЕРЗИТЕТА ПТИЦА
НА ЗАШТИЋЕНОМ ПОДРУЧЈУ СРП “УВАЦ” У 2021. ГОДИНИ**

Gyps fulvus Белоглави суп

Пожега, новембар 2021. Године

Специјални резерват природе „Увац“
Трг војводе Петра Бојовића 3
31320 Нова Варош

Резерват УВАЦ

На основу уговора број 242/21 од 27.04.2021. године сачињеног између управљача Специјалног резервата природе „Увац“ - „Резерват Увац“ д.о.о. и Еколошког удружења „Чувари природе“ о истраживању диверзитета птица СРП „Увац“ у 2021. години, са посебним освртом на врсте од приоритета за заштиту према НАТУРА 2000 програму – наставак истраживања започетих у 2020. години на заштићеном подручју СРП „Увац“, обављена су теренска истраживања, прикупљени су подаци, извршено је снимање/фотографисање терена и птица, као и анализа и синтеза података. На основу наведеног припремљен је Извештај о реализованим активностима, који се овим путем доставља. Саставни део Извештаја је и оригинална фотодокументација птица, њихових станишта (места гнежђења и одмора), феномена и активности која је реализована током теренског истраживања за потребе овог уговора.

Пожега, новембар 2021. године

С поштовањем,

Председник

УВОД

Специјални резерват природе "Увац" је природно добро од изузетног значаја за Републику Србију, природно добро I категорије. Налази се у југозападној Србији у оквиру Старовлашко–рашке висије. Окружен је планинама Златар, Муртеница, Чемерница, Јавор и Јадовник и захвата површину од 7543 ha. Новом Уредбом о заштити специјалног резервата природе Увац границе резервата биће проширене на 11.746,19 ha. Минимална надморска висина резервата је 760 м, а максимална 1322 м. Заштићено подручје обухвата долине реке Увац између брда Лупоглав у међуречју Увца и Вапе и бране на Радоињском језеру и делове долина притока Увца–потока Чајак, Ракоњског, Пурића, Рабреног, Секулића и Дубоког потока, Вељушнице, Злошнице, Волујачког потока, Марића реке, Тисовице, Суводола, Вршевине и Кладнице. У склопу резервата налазе се и три језера настала изградњом брана на реци Увац: Увачко (Сјеничко)–25 км, Златарско–27 км и Радоињско–11 км. Она утичу на микроклиму подручја и састав фауне птица.

Златарско језеро, Пуљци

Подручје Увца орнитолошки је интензивно истраживано током последњих деценија XX века, посебно у оквиру програма истраживања и заштите белоглавог супа *Gyps fulvus*, као и других угрожених и ретких врста (Поповић, 1974; Шоти, 1982; Васић, 1985; Саша Маринковић, 1985-1987; Наталија Симонов, 1994; Братислав Грубач, 1996). Истраживањем птица у XXI веку бавили су се орнитолози и посматрачи птица у оквиру разних пројеката и програма истраживања птица или током разних посета овом подручју (Пузовић и сар. 2009; Рајковић и сар. 2010; Шћибан и сар. 2015; Рудић 2017; Шћибан и Рудић 2017; Рудић 2019; Рудић 2020). Многи подаци о птицама наведени су или су публиковани у разним извештајима, прилозима и прегледима. Такође, постоје бројни непубликовани и необјављени подаци (Б. Рудић, М. Главоњић, М. Шћибан, Н. Стојнић, З. Карић). Неки подаци захтевају посебан критички осврт, јер се ради о врстама које су веома ретке и вероватно су ишчезле са подручја резервата или су

погрешно идентификоване. Сумирањем свих ових података дошло се до укупног броја од 210 забележених врста птица у претходном периоду, од тога су 121 гнездарнице. Због тога је подручје резервата Увац идентификовано као подручје значајно за птице (*Important Bird Areas – IBA*). По птицама грабљивицама ово је један од највреднијих делова Србије (10 гнездарница), а посебно је значајно присуство белоглавог супа, сурог орла, змијара, сивога сокола и осичара. Најзначајнији представници сова су: буљина, дугорепа сова, гађаста кукумавка, ћук и шумска сова. Значајне гнездарнице су и лештарка, камењарка, шумска шљука, лешникара, полојка, прдавац, легањ, воденкос, кос камењар, горска ластва и пузгавац. Увачка језера су значајно одмориште за птице за време сеобе, а то се нарочито односи на птице водених станишта од којих неке и зимују у резервату. На њима се гнезди највреднија и најстарија национална популација великог ронца.

Cinclus cinclus **Воденкос**, гнездарница станарица СРП „Увац“

Свакако најзначајнија и најпознатија птица у резервату је белоглави суп који је крајем прошлог века био пред изумирањем, јер је последице тровања и других негативних фактора који су утицали на смањење броја јединки преживело тек десетак парова. Захваљујући ентузијазму, пре свега локалног становништва, али и орнитолога Завода за заштиту природе Србије и Биолошког института "Синиша Станковић" из Београда и изузетним залагањем чувара природе запослених у Резерват Увац д.о.о. из Нове Вароши (привредно друштво које се стара о СРП "Увац") белоглави супови су сачувани од потпуног изумирања. Организовањем хранилишта Манастирина и изношењем хране за супове, углавном тела угинулих животиња (у мањој мери и кланичног отпада) бројност белоглавих супова је константно расла и данас се процењује на преко 500 јединки, од тога око 200 гнездећих парова, што колонију на Увцу чини највећом на Балкану. Сваке године се маркира од 15-20 младунаца, како би се пратио њихов „животни пут“. Праћењем кретања обележених јединки сазнали смо да „наше“ птице лете по целом Медитерану, чак до Израела и Италије, лете на север до Пољске и Естоније, а једна птица је одлетела до 3.500 km удаљеног Јемена, на југу Арабијског полуострва! Такође, с друге стране, Увац посећују птице из Грчке, Бугарске, Хрватске, Израела, Турске...

Поред маркирања и обележавања супова алуминијумским и пластичним прстеновима у боји кретање супова са Увца прати се и сателитским одашиљачима. Сателитско праћење уведено је у мониторинг белоглавог супа у резервату Увац 2011. године као метода индивидуалног праћења кретања птица у реалном времену са циљем управљања популацијом угрожене врсте. До сада је сателитски праћено 12 птица, а тренутно је активно 5 платформи на белоглавим суповима различите старости из колоније на Увцу. Две платформе су постављене претходних година: Марија⁰⁶ 3.7.2017 и Василија⁴¹ 1.6.2019. године. Три платформе су постављене на овогодишње младунце у гнездима: Јефимија³⁴ 3.6.2021. и Немања³⁵ и Тесла³⁸ 4.6.2021 године.

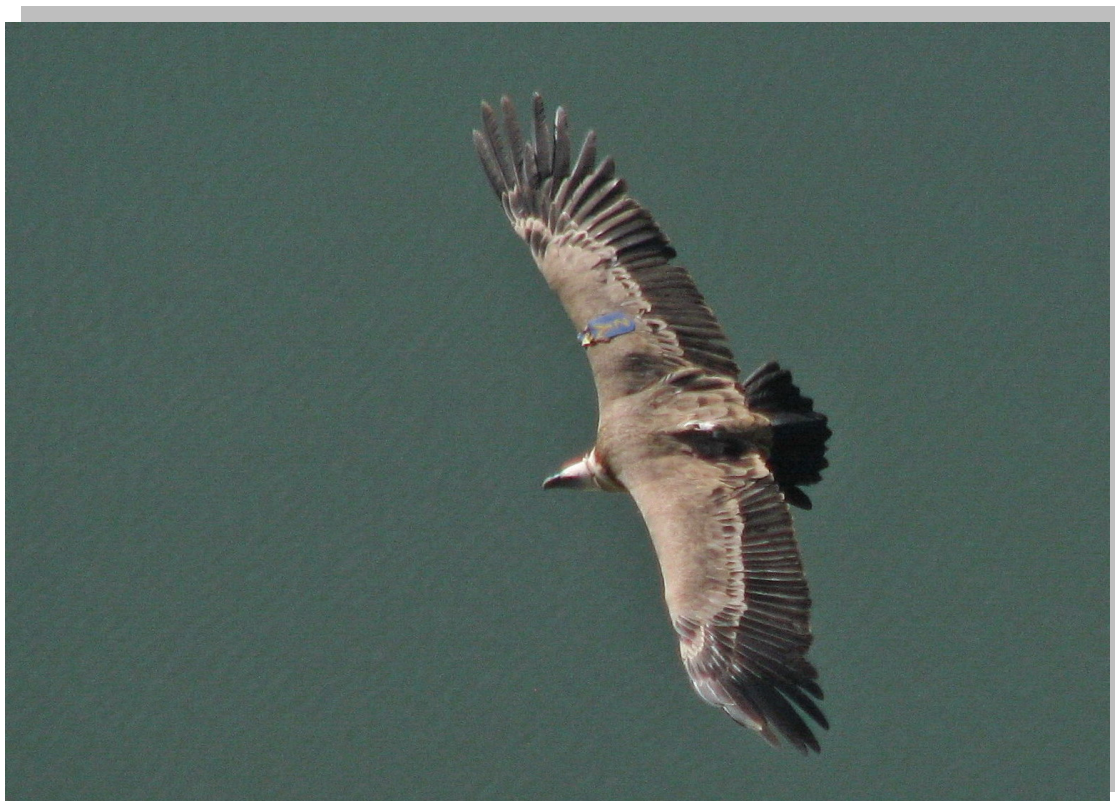

Трајекторије кретања овогодишњих младунаца Јефимије и Тесле показују да су долетели до Турске и Саудијске Арабије (извор: интернет)

У резервату Увац налази се и 7 белоглавих супова са сателитским праћењем, који су обележени бугарским одашиљачима на пројекту који води Vulture Conservation Foundation: Горлич^{Y1}, Витлеи^{Y2}, Јуањо^{Y6}, Синанитс^{Y9}, Сунчица^{C5}, Врачан^{A4} и суп^{YE}. Птице су завичајне из колоније Увац, ухваћене су у клопку на миграцији кроз Бугарску у Кресној Гори и једна у Северној Македонији, када су им постављене сателитске платформе. Птице су се вратиле у завичајне колоније на Увцу и Радоињи.

Белоглави суп Јуањо^{Y6} обележен у Кресној Гори у Бугарској

Белоглави суп Витлеи^{Y2} обележен у Кресној Гори у Бугарској

МЕТОДОЛОГИЈА

Од почетка године до средине новембра укупно је било 51 теренских дана у резервату Увац, од тога Радоињско језеро и његова ближа околина која припада резервату посећени су 32 пута, Златарско језеро 29 пута и Увачко језеро 21 пут. Истраживања су вршена неинвазивним методама, директним посматрањима помоћу двогледа и дурбина. Зарад потврде идентификације одређене врсте су фотографисане или је пуштан звук са телефона на терену. Подаци односно посматране јединке, породице или јата бележени су у теренски дневник. Теренски пописи птица вршени су методама линијског трансекта, цензуса у тачки или њиховом комбинацијом. Истраживања су рађена како у јутарњим тако и у поподневним часовима, на већини локалитета пешачило се до дефинисаних тачака а за потребе извођења теренских активности комбиновано су коришћени аутомобили и чамци, у договору са чуварском службом резервата.

У истраживању диверзитета птица СРП „Увац“ у 2021. години учествовали су орнитолози, чланови и пријатељи Еколошког удружења „Чувари природе“ из Пожеге уз логистичку подршку чуварске службе резервата.

Видиковац Молитва, истраживање диверзитета птица СРП „Увац“

РЕЗУЛТАТИ

Током истраживања диверзитета птица СРП „Увац“ у 2021. години евидентире су 132 врсте птица (**Табела 1**), од тога су 95 гнездарице. Посматрано је и 5 нових врста птица за резерват:

Chlidonias hybridus **Белобрка чигра**, две птице, 30. април, Златарско језеро.

Chlidonias hybridus **Белобрка чигра**, врло ретка пролазница СРП „Увац“

Calidris temminckii **Седа спрутка**, 8. мај, Златарско језеро.

Tringa erythropus **Црни спрудник**, 26. септембар, Радоиња.

Aythya marila **Морска црнка**, мужјак, 24. октобар, Златарско језеро.

Larus michahellis **Морски галеб**, две птице, 1. јул, Златарско језеро; четири птице, 2. октобар, Златарско језеро; четири птице, 17. октобар, Златарско језеро; три птице, 28. октобар, Златарско језеро.

Захваљујемо се орнитологу Бранимиру Ћировићу који је уступио белешку из ранијег периода о посматрању црвеноглавог сврачка (*Lanius senator*) у околини Златарског језера (4. мај 2018. године). Узимајући у обзир овај податак, број новозабележених врста током истраживања у 2021. години и претходна истраживања дошло се до укупног броја од 216 забележених врста птица у СРП „Увац“ (**Табела 2**).

Белешке и запажања ретких и ретко бележених птица у резервату

Gavia stellata **Риђогрли морски гњурац**, две птице, 10. новембар, Златарско језеро; две птице, 11. новембар, Златарско језеро; две птице, 13. новембар, Златарско језеро. Редован је за време јесење сеобе и лутања, задржава се на увачким језерима током топлијих зима.

Gavia arctica **Црногрли морски гњурац**, 24. октобар, Златарско језеро; 28. октобар, Златарско језеро; 31. октобар, Златарско језеро; две птице, 10. новембар, Златарско језеро; две птице, 11. новембар, Златарско језеро. Редован је за време јесење сеобе и лутања, задржава се на увачким језерима током топлијих зима.

Podiceps cristatus **Ћубасти гњурац**, 17. октобар, Златарско језеро; две птице, 24. октобар, Златарско језеро.

Podiceps cristatus **Ћубасти гњурац**, ретка пролазница СРП „Увац“

Podiceps nigricollis **Црноврати гњурац**, 12. септембар, Златарско језеро; 24. септембар, Златарско језеро; 17. октобар, Златарско језеро; седам птица, 24. октобар, Златарско језеро; две птице, 28. октобар, Златарско језеро; 31. октобар, Златарско језеро; две птице, 10. новембар, Златарско језеро; две птице, 11. новембар, Златарско језеро. Редован је за време јесење сеобе и лутања, задржава се на увачким језерима током топлијих зима. Бележен појединачно и у јатима од највише осам примерака.

Phalacrocorax rugosus **Мали вранац**, седамнаест птица, 24. октобар, Златарско језеро. Редован али редак за време јесење сеобе.

Mergus merganser **Велики ронац**, приметно је смањење броја парова на увачким језерима због честе употребе моторних чамаца.

Ciconia ciconia **Бела рода**, једна птица, неуспешан покушај гнезђења у Кокином Броду, 8. мај, Златарско језеро; пар са три младунца, 9. јун, Чедово, Вапа; пар са три младунца, 20. јун, Калипоље. У Калипољу се гнезди један пар, у Папићима три. Птице долазе са југа крајем марта, подручје резервата напуштају крајем августа. Гнезда праве на грађевинским објектима, стубовима нисконапонске електричне мреже и сенима.

Aythya ferina **Риђоглава патка**, мужјак, 12. септембар, Златарско језеро; девет птица, 24. октобар, Златарско језеро.

Anas cyreata **Пловка кашикара**, три птице, 10. новембар, Златарско језеро.

Pandion haliaetus **Рибар**, 21. јул, Златарско језеро, острво. Ретка пролазница за време пролећне и јесење сеобе.

Pernis apivorus **Осичар**, 29. мај, Радоиња; женка, 1. јул, Радоиња; 7. јул, Увачко језеро, брана; 21. јул, Златарско језеро; 8. август, Радоиња. Гнездарица селица резервата Увац на чијем подручју се гнезди 4-5 парова.

Pernis apivorus **Осичар**, ретка гнездарица селица СРП „Увац“

Haliaeetus albicilla **Белорепан**, адулт, 2. јануар, Радоиња; адулт, 3. октобар, видиковац Молитва, Увачко језеро; субадултна женка, 17. октобар, Златарско језеро, острво; иматурна женка, 17. октобар, Радоиња; иматурна женка, 7. новембар, Златарско језеро, острво. Редовна луталица и пролазница на увачким језерима.

Circaetus gallicus **Змијар** две птице, 10. април, Радоиња; 1. мај, Кладница; територијално понашање два мужјака, 16. мај, Радоиња; адултни мужјак, 20. јун, Вељушница; змијар носи змију у кљуну, 1. јул, Радоиња; пар адулта, 7. јул, Увачко језеро, брана; пар адулта, 13. јул, Радоиња; територијално понашање два мужјака, 4. август, Увачко језеро, брана; 12. август, Вељушница; пар адулта, 24. август, Увачко језеро, брана; 28. август, Увачко језеро, брана. Гнездарица селица резервата Увац на чијем подручју се гнезде 3-4 пара.

Circaetus gallicus **Змијар**, ретка гнездарица селица СРП „Увац“

Aquila chrysaetos **Сури орао**, субадултни мужјак, 2. јануар, Радоиња; пар субадулта, 23. јануар, Радоиња; пар адулта, 6. фебруар, Златарско језеро; субадулт, 16. фебруар, Радоиња; субадултна женка слеће на гнездо, 10. април, Радоиња; два субадулта слећу на гнездо, 25. април, Радоиња; адултни мужјак, 4. мај, Пуљци, Златарско језеро; пар адулта, 9. мај, Пуљци, Златарско језеро; пар адулта и један младунац у гнезду, 23. мај, Пуљци, Златарско језеро; пар адулта, 20. јун, Вељушница; пар субадулта, 19. август, Радоиња; пар адулта, 12. септембар, Вељушница; адулт, 25. септембар, Вељушница; иматурус на хранилишту, 24. октобар, Увачко језеро, брана; иматурус на хранилишту, 28. октобар, Увачко језеро, брана; субадултни мужјак, субадултна женка и иматурна женка, 31. октобар, Радоиња; иматурус на хранилишту, 4. новембар, Увачко језеро, брана; пар субадулта, 10. новембар, Радоиња; пар субадулта, 11. новембар, Радоиња. Гнездарица станарица резервата Увац на чијем подручју се гнезде три пара: Радоиња, Вељушница и Златарско језеро - Пуљци. До скоро је постојао гнездећи пар и у клисури Кладнице, али је прошле године убијена једна птица.

Circus pygargus **Еја ливадарка**, мужјак, 20. јун, Вељушница; женка и мужјак, 25. јул, Вељушница; женка, 4. септембар, Увачко језеро, брана.

Accipiter brevipes **Краткопрсти кобац**, јуvenilна птица, 24. август, Увачко језеро.

Falco vespertinus **Сива ветрушка**, 25. април, Радоиња.

Falco peregrinus **Сиви соко**, јувенилна женка, 31. октобар, Радоиња.

Coturnix coturnix **Препелица**, шест певајућих мужјака, 20. јун, Калипоље; три певајућа мужјака, 22. јул, Дебеља; четири певајућа мужјака, 25. јул, Вељушница.

Charadrius dubius **Жалар слепић**, три птице, 8. мај, Златарско језеро; 16. мај, Радоиња.

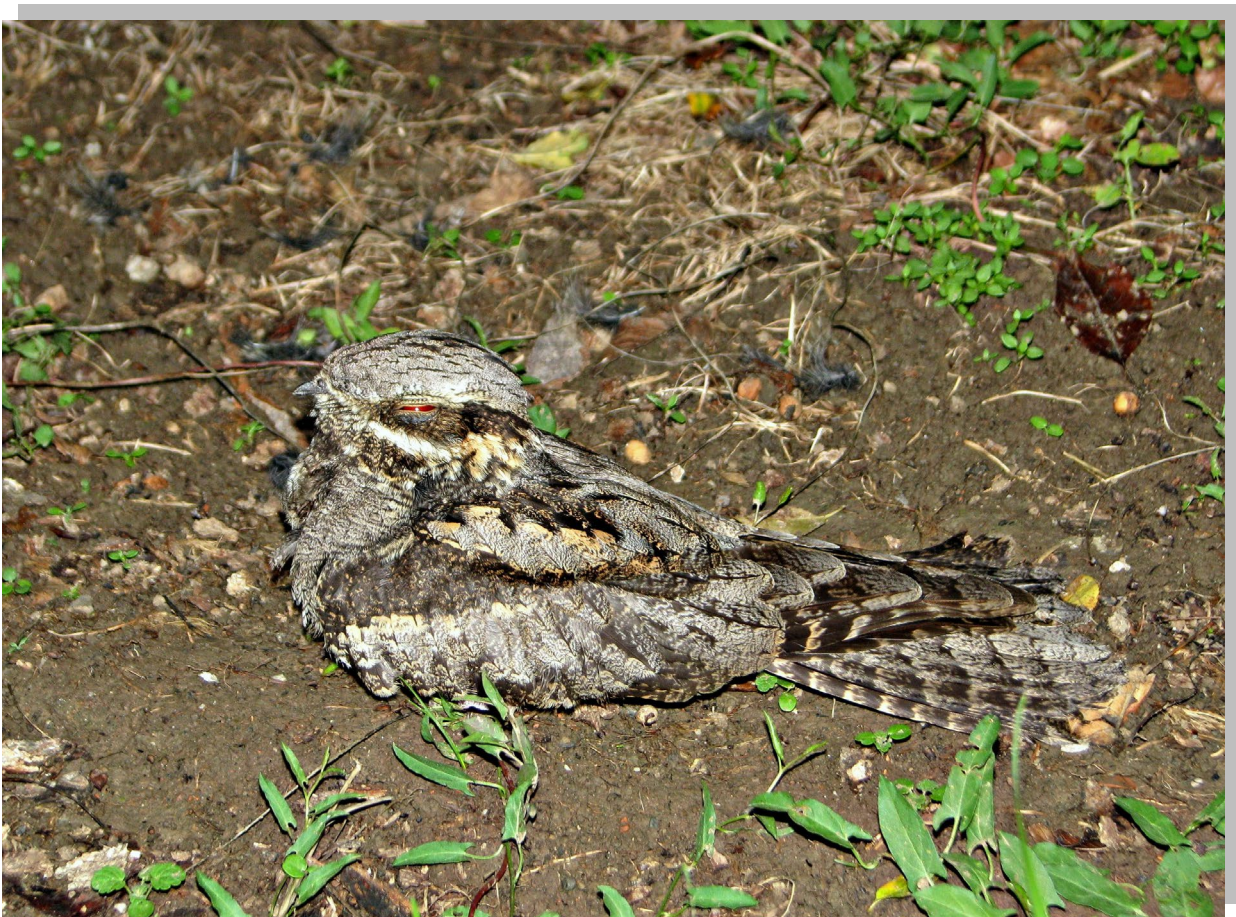
Tringa ochropus **Спрудник пијукавац**, 8. мај, Златарско језеро; 3. август, Радоиња; 8. август, Радоиња; две птице, 28. август, Радоиња.

Tringa hypoleucos **Полојка**, две птице, 8. мај, Златарско језеро; две птице, 13. јул, Радоиња; две птице, 15. јул, Радоиња; две птице, 21. јул, Радоиња; две птице, 3. август, Радоиња.

Larus minutus **Мали галеб**, 30. август, Златарско језеро, острво.

Chlidonias niger **Црна чигра**, три птице, 8. мај, Златарско језеро.

Caprimulgus europaеus **Легањ**, 25. јул, Вељушница.

Caprimulgus europaеus **Легањ**, гнездарица селица СРП „Увац“

Streptopelia turtur **Грлица**, 4. мај, Пуљци, Златарско језеро; два пара, 1. јул, Радоиња; 15. јул, Увачко језеро, брана.

Aegolius funereus **Гаћаста кукумавка**, женка, 4. мај, Амзићи, Златарско језеро.

Arus arus **Црна чиопа**, две птице, 24. август, Увачко језеро, брана.

Jynx torquilla **Вијоглава**, 10. април, Радоиња; 25. април, Радоиња; 30. април, Радоиња; 4. мај, Пуљци, Златарско језеро; 9. јун. Чедово, Вапа.

Riparia riparia **Брегуница**, 4. септембар, Вељушница.

Hirundo rupestris **Горска ластва**, две птице, 3. август, Радоиња; 24. август, Увачко језеро, брана; две птице, 26. септембар, Радоиња.

Prunella modularis **Обичан попић**, два певајућа мужјака, 4. мај, Амзићи.

Turdus pilaris **Дрозд боровњак**, 16. фебруар, Радоиња; 200 птица, 20. фебруар, Златарско језеро; три гнездећа пара, 9. јун. Чедово, Вапа; 25. септембар, Вељушница.

Turdus iliacus **Мали дрозд**, осам птица, 10. новембар, Радоиња.

Ficedula hypoleuca **Црноврата мухарица**, мужјак, 25. април, Радоиња.

Parus montanus **Планинска сива сеница**, 4. мај, Амзићи, Златарско језеро; две птице, 24. август, Увачко језеро, брана; 4. септембар, Увачко језеро, брана; 4. септембар, Вељушница; 25. септембар, Вељушница; две птице, 3. октобар, видиковац Молитва, Увачко језеро; 24. октобар, Увачко језеро, брана.

Certhia brachydactyla **Дугокљуни пузић**, 16. фебруар, Радоиња; 31. октобар, Златарско језеро; 7. новембар, Златарско језеро.

Fringilla montifringilla **Северна зеба**, 20 птица, 20. фебруар, Златарско језеро.

Fringilla montifringilla **Северна зеба**, ретка зимовалица СРП „Увац“

Табела 1. Листа врста птица забележених током истраживања диверзитета птица СРП „Увац“ у 2021. години

Број	Врста	Српски назив	Гнездилишни и селидбени статус
1.	<i>Gavia stellata</i>	Риђогрли морски гњурац	Ретка пролазница и/или луталица
2.	<i>Gavia arctica</i>	Црногрли морски гњурац	Ретка пролазница и/или луталица
3.	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Мали гњурац	Гнездарица станарица
4.	<i>Podiceps cristatus</i>	Ђубасти гњурац	Ретка пролазница
5.	<i>Podiceps nigricollis</i>	Црноврати гњурац	Пролазница и/или луталица
6.	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Велики вранац	Луталица и пролазница
7.	<i>Phalacrocorax pygmeus</i>	Мали вранац	Ретка луталица
8.	<i>Ardea cinerea</i>	Сива чапља	Повремена гнездарица и/или луталица
9.	<i>Ardea alba</i>	Велика бела чапља	Пролазница
10.	<i>Egretta garzetta</i>	Мала бела чапља	Пролазница
11.	<i>Ciconia ciconia</i>	Бела рода	Пролазница и/или луталица
12.	<i>Anas penelope</i>	Звиждара	Пролазница
13.	<i>Anas crecca</i>	Крџа	Ретка луталица
14.	<i>Anas platyrhynchos</i>	Глувара	Гнездарица станарица и пролазница
15.	<i>Anas clypeata</i>	Пловка кашикара	Ретка пролазница
16.	<i>Aythya ferina</i>	Риђоглава патка	Ретка пролазница
17.	<i>Aythya marila</i>	Морска црнка	Врло ретка пролазница
18.	<i>Mergus merganser</i>	Велики ронац	Гнездарица станарица
19.	<i>Pandion haliaetus</i>	Рибар	Ретка пролазница
20.	<i>Pernis apivorus</i>	Осичар	Ретка гнездарица селица
21.	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Белорепан	Ретка луталица
22.	<i>Gyps fulvus</i>	Белоглави суп	Гнездарица станарица
23.	<i>Circus gallicus</i>	Змијар	Ретка гнездарица селица
24.	<i>Aquila chrysaetos</i>	Сури орао	Гнездарица станарица
25.	<i>Circus aeruginosus</i>	Еја мочварица	Пролазница
26.	<i>Circus pygargus</i>	Еја ливадарка	Пролазница и/или луталица
27.	<i>Accipiter brevipes</i>	Краткопрсти кобац	Ретка пролазница
28.	<i>Accipiter nisus</i>	Кобац	Гнездарица станарица
29.	<i>Accipiter gentilis</i>	Јастреб	Гнездарица станарица
30.	<i>Buteo buteo</i>	Мишар	Гнездарица станарица
31.	<i>Falco tinnunculus</i>	Ветрушка	Гнездарица селица и повремена зимовалица
32.	<i>Falco vespertinus</i>	Сива ветрушка	Пролазница
33.	<i>Falco subbuteo</i>	Ластавичар	Гнездарица селица
34.	<i>Falco peregrinus</i>	Сиви соко	Ретка гнездарица станарица
35.	<i>Coturnix coturnix</i>	Препелица	Гнездарица селица
36.	<i>Fulica atra</i>	Лиска	Пролазница и/или луталица
37.	<i>Charadrius dubius</i>	Жалар слепић	Вероватна гнездарица селица
38.	<i>Tringa erythropus</i>	Црни спрудник	Врло ретка пролазница
39.	<i>Tringa ochropus</i>	Спрудник пијукавац	Пролазница и/или луталица

40.	<i>Tringa hypoleucos</i>	Полојка	Ретка гнездарица селица
41.	<i>Calidris temminckii</i>	Седа спрутка	Врло ретка пролазница
42.	<i>Larus ridibundus</i>	Обичан галеб	Пролазница и/или луталица
43.	<i>Larus minutus</i>	Мали галеб	Врло ретка пролазница
44.	<i>Larus michahellis</i>	Морски галеб	Врло ретка пролазница
45.	<i>Chlidonias hybridus</i>	Белобрка чигра	Врло ретка пролазница
46.	<i>Chlidonias niger</i>	Црна чигра	Ретка пролазница
47.	<i>Columba livia domestica</i>	Дивљи голуб	Ретка гнездарица станарица
48.	<i>Columba palumbus</i>	Голуб гривнаш	Гнездарица селица
49.	<i>Streptopelia turtur</i>	Грлица	Гнездарица селица
50.	<i>Cuculus canorus</i>	Обична кукавица	Гнездарица селица
51.	<i>Otus scops</i>	Ђук	Гнездарица селица
52.	<i>Strix aluco</i>	Шумска сова	Гнездарица станарица
53.	<i>Aegolius funereus</i>	Гађаста кукумавка	Ретка гнездарица станарица
54.	<i>Asio otus</i>	Утина	Гнездарица станарица
55.	<i>Caprimulgus europaeus</i>	Легањ	Гнездарица селица
56.	<i>Apus apus</i>	Црна чиопа	Пролазница
57.	<i>Alcedo atthis</i>	Водомар	Ретка гнездарица станарица
58.	<i>Merops apiaster</i>	Пчеларица	Пролазница
59.	<i>Upupa epops</i>	Пупавац	Гнездарица селица
60.	<i>Jynx torquilla</i>	Вијоглава	Гнездарица селица
61.	<i>Dendrocopos minor</i>	Мали детлић	Ретка гнездарица станарица
62.	<i>Dendrocopos major</i>	Велики детлић	Гнездарица станарица
63.	<i>Dryocopus martius</i>	Црна жуна	Гнездарица станарица
64.	<i>Picus viridis</i>	Зелена жуна	Гнездарица станарица
65.	<i>Picus canus</i>	Сива жуна	Ретка гнездарица станарица
66.	<i>Lullula arborea</i>	Шумска шева	Гнездарица станарица
67.	<i>Alauda arvensis</i>	Пољска шева	Гнездарица селица
68.	<i>Riparia riparia</i>	Брегуница	Ретка пролазница
69.	<i>Hirundo rupestris</i>	Горска ласта	Ретка гнездарица селица
70.	<i>Hirundo rustica</i>	Сеоска ласта	Гнездарица селица
71.	<i>Delichon urbica</i>	Градска ласта	Пролазница
72.	<i>Motacilla alba</i>	Бела плиска	Гнездарица селица и повремена зимовалица
73.	<i>Motacilla flava</i>	Жута плиска	Гнездарица селица
74.	<i>Motacilla cinerea</i>	Горска плиска	Гнездарица станарица
75.	<i>Anthus trivialis</i>	Шумска трептељка	Гнездарица селица
76.	<i>Cinclus cinclus</i>	Воденкос	Гнездарица станарица
77.	<i>Troglodytes troglodytes</i>	Царић	Гнездарица станарица
78.	<i>Prunella modularis</i>	Обичан попић	Гнездарица станарица
79.	<i>Turdus merula</i>	Обичан кос	Гнездарица станарица
80.	<i>Turdus pilaris</i>	Дрозд боровњак	Зимовалица
81.	<i>Turdus iliacus</i>	Мали дрозд	Ретка зимовалица
82.	<i>Turdus viscivorus</i>	Дрозд имелаш	Гнездарица станарица
83.	<i>Turdus philomelos</i>	Дрозд певач	Гнездарица селица
84.	<i>Erithacus rubecula</i>	Црвендаћ	Гнездарица станарица

85.	<i>Luscinia megarhynchos</i>	Мали славуј	Гнездарица селица
86.	<i>Phoenicurus ochruros</i>	Црна црвенрепка	Гнездарица селица и повремена зимовалица
87.	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Обична црвенрепка	Гнездарица селица
88.	<i>Saxicola rubetra</i>	Обична траварка	Гнездарица селица
89.	<i>Oenanthe oenanthe</i>	Обична белогуза	Гнездарица селица
90.	<i>Regulus regulus</i>	Краљић	Гнездарица станарица
91.	<i>Regulus ignicapillus</i>	Ватроглави краљић	Гнездарица станарица
92.	<i>Phylloscopus collybita</i>	Обичан звиждак	Гнездарица селица
93.	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Шумски звиждак	Ретка гнездарица селица
94.	<i>Sylvia atricapilla</i>	Црнокапа грмуша	Гнездарица селица
95.	<i>Sylvia communis</i>	Обична грмуша	Гнездарица селица
96.	<i>Sylvia curruca</i>	Грмуша чаврљанка	Гнездарица селица
97.	<i>Muscicapa striata</i>	Сива мухарица	Ретка гнездарица селица
98.	<i>Ficedula hypoleuca</i>	Црноврата мухарица	Ретка пролазница
99.	<i>Aegithalos caudatus</i>	Дугорепа сеница	Гнездарица станарица
100.	<i>Parus major</i>	Велика сеница	Гнездарица станарица
101.	<i>Parus ater</i>	Јелова сеница	Гнездарица станарица
102.	<i>Parus caeruleus</i>	Плава сеница	Гнездарица станарица
103.	<i>Parus palustris</i>	Сива сеница	Гнездарица станарица
104.	<i>Parus montanus</i>	Планинска сива сеница	Ретка гнездарица станарица
105.	<i>Parus lugubris</i>	Сеница шљиварка	Гнездарица станарица
106.	<i>Parus cristatus</i>	Ћубаста сеница	Гнездарица станарица
107.	<i>Sitta europaea</i>	Бргљез	Гнездарица станарица
108.	<i>Certhia brachydactyla</i>	Дугокљуни пузић	Гнездарица станарица
109.	<i>Oriolus oriolus</i>	Вуга	Гнездарица селица
110.	<i>Lanius collurio</i>	Руси сврачак	Гнездарица селица
111.	<i>Garrulus glandarius</i>	Сојка	Гнездарица станарица
112.	<i>Nucifraga caryocatactes</i>	Лешникара	Гнездарица станарица
113.	<i>Pica pica</i>	Сврака	Гнездарица станарица
114.	<i>Corvus monedula</i>	Чавка	Гнездарица станарица
115.	<i>Corvus cornix</i>	Врана	Гнездарица станарица
116.	<i>Corvus corax</i>	Гавран	Гнездарица станарица
117.	<i>Sturnus vulgaris</i>	Чворак	Гнездарица селица
118.	<i>Passer domesticus</i>	Врабац покућар	Гнездарица станарица
119.	<i>Passer montanus</i>	Пољски врабац	Гнездарица станарица
120.	<i>Fringilla coelebs</i>	Зеба	Гнездарица станарица
121.	<i>Fringilla montifringilla</i>	Северна зеба	Ретка зимовалица
122.	<i>Loxia curvirostra</i>	Крстокљун	Гнездарица станарица
123.	<i>Carduelis chloris</i>	Зелентарка	Гнездарица станарица
124.	<i>Carduelis spinus</i>	Чижак	Ретка гнездарица станарица и луталица
125.	<i>Carduelis carduelis</i>	Чешљугар	Гнездарица станарица
126.	<i>Carduelis cannabina</i>	Конопљарка	Гнездарица станарица
127.	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	Зимовка	Гнездарица станарица
128.	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	Батокљун	Гнездарица станарица
129.	<i>Emberiza citrinella</i>	Стрнадница жутовољка	Гнездарица станарица
130.	<i>Emberiza cirius</i>	Црногрла стрнадница	Гнездарица станарица

131.	<i>Emberiza cia</i>	Стрнадница камењарка	Гнездарица станарица
132.	<i>Miliaria calandra</i>	Велика стрнадница	Гнездарица станарица

Током истраживања забележено је 16 врста птица грабљивица од којих су 10 гнездарице а остале су пролазнице и луталице.

Aquila chrysaetos **Сури орао**, ретка гнездарица станарица СРП „Увац“

У суботу 4. септембра 2021. године обележен је Међународни дан заштите лешинара пуштањем у природу 4 белоглава супа који су се опоравили у прихватилишту.

У суботу 2. октобра 2021. године у оквиру европског викенда посматрања птица у склопу истраживања птица СРП Увац организован је излет на Радоињско језеро. Учесници су били чланови и симпатизери Еколошког удружења „Чувари природе“ из Чајетине, Ужица и Пожеге. Уз велику подршку и логистику ренџера резервата Увац излет је успешно реализован, забележене су 263 птице у 30 различитих врста. Још једном је, као и много пута пре, овај бисер природе оправдао очекивања љубитеља птица и показао да је једно од најважнијих станишта птица у Србији.

Нова гнездилишта белоглавих супова

Захваљујући великом повећању броја парова белоглавих супова у СРП „Увац“ у последњих неколико година дошло је до проширења колоније и насељавања следећих локалитета: Мучањ, Нинаја, Оштрик, Доброселичка река, Муртеница и кањон Лима.

Клисура Доброселичке реке

Кречњачка стена на Муртеници

Анализа негативних фактора и утицаја

Један од негативних фактора који је последњих година присутан на подручју СРП „Увац“ је повећано присуство посетилаца, а посебно коришћење моторних чамаца и других пловила на увачким језерима, што узрокује знатно узнемиравање белоглавих супова и других строго заштићених врста птица и може довести до напуштања територија или места гнезђења (фотографија у прилогу, 3. август 2021. године, Радоиња).

Ниски прелет различитих летелица је проблем у периоду када се младунци белоглавих супова спремају да напусте гнезда и када су веома осетљиви на свако узнемиравање (фотографије у прилогу, 14. август 2020. године, Радоиња).

Проблем колизије, односно судара са деловима преносне мреже високог напона нарочито је изражен у зони Увачког језера због великог броја далековода (фотографија у прилогу, 31. децембар 2019. године, Увачко језеро). Електрокуција (страдање птица услед струјног удара) је мање изражена али присутна.

Један од израженијих негативних фактора је криволов (незаконит лов током кога страдају јединке заштићених, неловних врста). Строго заштићена врста *Aquila chrysaetos* **Сури орао** рањен је у криволову и недуго затим од последица рањавања је угинуо (фотографија у прилогу, 30. август 2020. године, Увачко језеро).

Поред поменутих угрожавајућих фактора на заштићеном подручју присутни су и следећи:

- у ранијем периоду вршене су велике акције тровања вукова и других штеточина. У савременом периоду, на ширем простору, постоји повремено тровање паса и других животиња,
- хватање птица, пљачка гнезда и узнемиравање, нарочито у репродуктивном периоду,
- незаконито организовано убијање и тровање птица грабљивица од голубара и ловаца далеко изван граница заштићеног подручја,
- губитак, деградација и фрагментација станишта, пашњака, камењара, као и других станишта услед изградње објеката (кућа за одмор, брана хидроелектрана и репетитора, шумских путева). Током последњих деценија дошло је до интензивирања сече на заштићеном подручју преосталих храстових, букових и четинарских шума на већим површинама (очувани комплекси шума на појединим, мање доступним теренима као на пример у Босању и Дрвенти).

Златарско језеро, проблем изградње нелегалних објеката и даље је присутан

Табела 2. Преглед до сада забележених врста птица на подручју резервата Увац

Број	Врста	Српски назив	Гнездилишни и селидбени статус
1.	<i>Gavia stellata</i>	Риђогрли морски гњурац	Ретка пролазница и/или луталица
2.	<i>Gavia arctica</i>	Црногрли морски гњурац	Ретка пролазница и/или луталица
3.	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Мали гњурац	Гнездарица станарица
4.	<i>Podiceps grisegena</i>	Риђоврати гњурац	Врло ретка пролазница
5.	<i>Podiceps cristatus</i>	Ћубасти гњурац	Ретка пролазница
6.	<i>Podiceps nigricollis</i>	Црновррати гњурац	Пролазница и/или луталица
7.	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Велики вранац	Луталица и пролазница
8.	<i>Phalacrocorax pygmeus</i>	Мали вранац	Ретка луталица
9.	<i>Ardea cinerea</i>	Сива чапља	Повремена гнездарица и/или луталица
10.	<i>Ardea purpurea</i>	Црвена чапља	Врло ретка пролазница
11.	<i>Ardea alba</i>	Велика бела чапља	Пролазница
12.	<i>Egretta garzetta</i>	Мала бела чапља	Пролазница
13.	<i>Ardeola ralloides</i>	Жута чапља	Ретка пролазница
14.	<i>Ixobrychus minutus</i>	Чапљица	Врло ретка пролазница
15.	<i>Nycticorax nycticorax</i>	Гак	Врло ретка пролазница
16.	<i>Botaurus stellaris</i>	Водени бик	Ретка луталица
17.	<i>Ciconia nigra</i>	Црна рода	Ретка пролазница
18.	<i>Ciconia ciconia</i>	Бела рода	Пролазница и/или луталица
19.	<i>Platalea leucorodia</i>	Кашичар	Ретка пролазница
20.	<i>Cygnus olor</i>	Лабуд грбац	Врло ретка зимовалица
21.	<i>Tadorna tadorna</i>	Шарена утва	Ретка пролазница
22.	<i>Anas penelope</i>	Звиждара	Пролазница
23.	<i>Anas strepera</i>	Чегртуша	Ретка луталица
24.	<i>Anas crecca</i>	Крџа	Ретка луталица
25.	<i>Anas platyrhynchos</i>	Глувара	Гнездарица станарица и пролазница
26.	<i>Anas acuta</i>	Шиљкан	Ретка луталица
27.	<i>Anas querquedula</i>	Гроготовац	Ретка пролазница
28.	<i>Anas clypeata</i>	Пловка кашикара	Ретка пролазница
29.	<i>Netta rufina</i>	Превез	Ретка пролазница
30.	<i>Aythya ferina</i>	Риђоглава патка	Ретка пролазница
31.	<i>Aythya nyroca</i>	Патка њорка	Ретка луталица
32.	<i>Aythya marila</i>	Морска црнка	Врло ретка пролазница
33.	<i>Bucephala clangula</i>	Патка дупљашица	Ретка пролазница
34.	<i>Mergellus albellus</i>	Мали ронац	Врло ретка зимовалица
35.	<i>Mergus merganser</i>	Велики ронац	Гнездарица станарица
36.	<i>Pandion haliaetus</i>	Рибар	Ретка пролазница
37.	<i>Pernis apivorus</i>	Осичар	Ретка гнездарица селица
38.	<i>Milvus migrans</i>	Црна луња	Ретка пролазница
39.	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Белорепан	Ретка луталица
40.	<i>Gypaetus barbatus</i>	Брадан	Изумрла гнездарица станарица ширег подручја
41.	<i>Neophron percnopterus</i>	Бела кања	Врло ретка луталица

42.	<i>Gyps fulvus</i>	Белоглави суп	Гнездарица станарица
43.	<i>Aegipius monachus</i>	Црни стрвинар	Ретка луталица
44.	<i>Circaetus gallicus</i>	Змијар	Ретка гнездарица селица
45.	<i>Clanga pomarina</i>	Орао кликташ	Ретка пролазница
46.	<i>Aquila clanga</i>	Црни орао	Врло ретка пролазница
47.	<i>Hieraaetus pennatus</i>	Патуљаста орао	Ретка пролазница
48.	<i>Aquila chrysaetos</i>	Сури орао	Гнездарица станарица
49.	<i>Circus aeruginosus</i>	Еја мочварица	Пролазница
50.	<i>Circus cyaneus</i>	Пољска еја	Ретка зимовалица и пролазница
51.	<i>Circus pygargus</i>	Еја ливадарка	Пролазница и/или луталица
52.	<i>Accipiter brevipes</i>	Краткопрсти кобац	Ретка пролазница
53.	<i>Accipiter nisus</i>	Кобац	Гнездарица станарица
54.	<i>Accipiter gentilis</i>	Јастреб	Гнездарица станарица
55.	<i>Buteo buteo</i>	Мишар	Гнездарица станарица
56.	<i>Buteo rufinus</i>	Риђи мишар	Ретка пролазница
57.	<i>Falco tinnunculus</i>	Ветрушка	Гнездарица селица и повремена зимовалица
58.	<i>Falco vespertinus</i>	Сива ветрушка	Пролазница
59.	<i>Falco subbuteo</i>	Ластавичар	Гнездарица селица
60.	<i>Falco biarmicus</i>	Кршки соко	Веома ретка луталица
61.	<i>Falco peregrinus</i>	Сиви соко	Ретка гнездарица станарица
62.	<i>Bonasa bonasia</i>	Лештарка	Гнездарица станарица
63.	<i>Alectoris graeca</i>	Камењарка	Ретка гнездарица станарица
64.	<i>Perdix perdix</i>	Јаребица	Ретка гнездарица станарица
65.	<i>Coturnix coturnix</i>	Препелица	Гнездарица селица
66.	<i>Grus grus</i>	Ждрал	Ретка пролазница
67.	<i>Crex crex</i>	Прдавац	Ретка гнездарица селица
68.	<i>Gallinula chloropus</i>	Барска кока	Ретка луталица
69.	<i>Fulica atra</i>	Лиска	Пролазница и/или луталица
70.	<i>Haematopus ostralegus</i>	Остригар	Врло ретка пролазница
71.	<i>Himantopus himantopus</i>	Властелица	Врло ретка пролазница
72.	<i>Burhinus oediconemus</i>	Ђурликовац	Врло ретка пролазница
73.	<i>Vanellus vanellus</i>	Вивак	Ретка пролазница
74.	<i>Pluvialis apricaria</i>	Златни вивак	Ретка пролазница
75.	<i>Charadrius dubius</i>	Жалар слепић	Вероватна гнездарица селица
76.	<i>Scolopax rusticola</i>	Шумска шљука	Гнездарица селица и повремена зимовалица
77.	<i>Lymnocyptes minimus</i>	Мала шљука	Ретка пролазница
78.	<i>Gallinago gallinago</i>	Барска шљука	Ретка пролазница
79.	<i>Tringa erythropus</i>	Црни спрудник	Врло ретка пролазница
80.	<i>Tringa totanus</i>	Црвеноноги спрудник	Ретка пролазница
81.	<i>Tringa nebularia</i>	Кривокљуни спрудник	Ретка пролазница
82.	<i>Tringa ochropus</i>	Спрудник пијукавац	Пролазница и/или луталица
83.	<i>Tringa glareola</i>	Спрудник мигавац	Ретка пролазница
84.	<i>Tringa hypoleucos</i>	Полојка	Ретка гнездарица селица
85.	<i>Arenaria interpres</i>	Шљука камењарка	Врло ретка пролазница
86.	<i>Calidris temminckii</i>	Седа спрутка	Врло ретка пролазница
87.	<i>Calidris alpina</i>	Црнотрба спрутка	Ретка пролазница

88.	<i>Philomachus pugnax</i>	Спрудник убојица	Ретка пролазница
89.	<i>Larus ridibundus</i>	Обичан галеб	Пролазница и/или луталица
90.	<i>Larus melanocephalus</i>	Црноглави галеб	Ретка пролазница
91.	<i>Larus minutus</i>	Мали галеб	Врло ретка пролазница
92.	<i>Larus michahellis</i>	Морски галеб	Врло ретка пролазница
93.	<i>Sterna hirundo</i>	Обична чигра	Врло ретка пролазница
94.	<i>Chlidonias hybridus</i>	Белобрка чигра	Врло ретка пролазница
95.	<i>Chlidonias niger</i>	Црна чигра	Ретка пролазница
96.	<i>Columba livia domestica</i>	Дивљи голуб	Ретка гнездарица станарица
97.	<i>Columba oenas</i>	Голуб дупљаш	Ретка гнездарица станарица
98.	<i>Columba palumbus</i>	Голуб гривнаш	Гнездарица селица
99.	<i>Streptopelia turtur</i>	Грлица	Гнездарица селица
100.	<i>Streptopelia decaocto</i>	Гугутка	Ретка гнездарица станарица
101.	<i>Cuculus canorus</i>	Обична кукавица	Гнездарица селица
102.	<i>Otus scops</i>	Ђук	Гнездарица селица
103.	<i>Bubo bubo</i>	Буљина	Гнездарица станарица
104.	<i>Strix aluco</i>	Шумска сова	Гнездарица станарица
105.	<i>Strix uralensis</i>	Дугорепа сова	Ретка гнездарица станарица
106.	<i>Athene noctua</i>	Кукумавка	Гнездарица станарица
107.	<i>Aegolius funereus</i>	Гаћаста кукумавка	Ретка гнездарица станарица
108.	<i>Asio otus</i>	Утина	Гнездарица станарица
109.	<i>Caprimulgus europaeus</i>	Легањ	Гнездарица селица
110.	<i>Tachymarpis melba</i>	Бела чиопа	Бивша гнездарица селица
111.	<i>Apus apus</i>	Црна чиопа	Пролазница
112.	<i>Alcedo atthis</i>	Водомар	Ретка гнездарица станарица
113.	<i>Merops apiaster</i>	Пчеларица	Пролазница
114.	<i>Coracias garrulus</i>	Модроврана	Ретка пролазница
115.	<i>Upupa epops</i>	Пупавац	Гнездарица селица
116.	<i>Jynx torquilla</i>	Вијоглава	Гнездарица селица
117.	<i>Dendrocopos minor</i>	Мали детлић	Ретка гнездарица станарица
118.	<i>Dendrocopos medius</i>	Средњи детлић	Ретка гнездарица станарица
119.	<i>Dendrocopos major</i>	Велики детлић	Гнездарица станарица
120.	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Сеоски детлић	Ретка гнездарица станарица
121.	<i>Dryocopus martius</i>	Црна жуна	Гнездарица станарица
122.	<i>Picus viridis</i>	Зелена жуна	Гнездарица станарица
123.	<i>Picus canus</i>	Сива жуна	Ретка гнездарица станарица
124.	<i>Galerida cristata</i>	Ђубаста шева	Ретка гнездарица станарица
125.	<i>Lullula arborea</i>	Шумска шева	Гнездарица станарица
126.	<i>Alauda arvensis</i>	Пољска шева	Гнездарица селица
127.	<i>Riparia riparia</i>	Брегуница	Ретка пролазница
128.	<i>Hirundo rupestris</i>	Горска ластва	Ретка гнездарица селица
129.	<i>Hirundo rustica</i>	Сеоска ластва	Гнездарица селица
130.	<i>Hirundo daurica</i>	Даурска ластва	Ретка гнездарица селица
131.	<i>Delichon urbica</i>	Градска ластва	Пролазница
132.	<i>Motacilla alba</i>	Бела плиска	Гнездарица селица и повремена зимовалица
133.	<i>Motacilla flava</i>	Жута плиска	Гнездарица селица
134.	<i>Motacilla cinerea</i>	Горска плиска	Гнездарица станарица
135.	<i>Anthus campestris</i>	Степска трептељка	Гнездарица селица

136.	<i>Anthus trivialis</i>	Шумска трептељка	Гнездарица селица
137.	<i>Anthus spinoletta</i>	Планинска трептељка	Ретка луталица
138.	<i>Cinclus cinclus</i>	Воденкос	Гнездарица станарица
139.	<i>Troglodytes troglodytes</i>	Царић	Гнездарица станарица
140.	<i>Prunella collaris</i>	Планински попић	Спорадична зимовалица и/или луталица
141.	<i>Prunella modularis</i>	Обичан попић	Гнездарица станарица
142.	<i>Monticola saxatilis</i>	Кос камењар	Ретка гнездарица селица
143.	<i>Monticola solitarius</i>	Модрокос	Спорадична пролазница или луталица
144.	<i>Turdus torquatus</i>	Кос огрличар	Ретка гнездарица станарица
145.	<i>Turdus merula</i>	Обичан кос	Гнездарица станарица
146.	<i>Turdus pilaris</i>	Дрозд боровњак	Зимовалица
147.	<i>Turdus iliacus</i>	Мали дрозд	Ретка зимовалица
148.	<i>Turdus viscivorus</i>	Дрозд имелаш	Гнездарица станарица
149.	<i>Turdus philomelos</i>	Дрозд певач	Гнездарица селица
150.	<i>Erithacus rubecula</i>	Црвендаћ	Гнездарица станарица
151.	<i>Luscinia megarhynchos</i>	Мали славуј	Гнездарица селица
152.	<i>Phoenicurus ochruros</i>	Црна црвенрепка	Гнездарица селица и повремена зимовалица
153.	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Обична црвенрепка	Гнездарица селица
154.	<i>Saxicola rubetra</i>	Обична траварка	Гнездарица селица
155.	<i>Saxicola torquata</i>	Црноглава траварка	Ретка гнездарица селица
156.	<i>Oenanthe oenanthe</i>	Обична белогуза	Гнездарица селица
157.	<i>Oenanthe hispanica</i>	Средоземна белогуза	Бивша гнездарица селица
158.	<i>Regulus regulus</i>	Краљић	Гнездарица станарица
159.	<i>Regulus ignicapillus</i>	Ватроглави краљић	Гнездарица станарица
160.	<i>Acrocephalus palustris</i>	Трстењак млакар	Ретка гнездарица селица
161.	<i>Phylloscopus trochilus</i>	Брезов звиждак	Пролазница
162.	<i>Phylloscopus collybita</i>	Обичан звиждак	Гнездарица селица
163.	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Шумски звиждак	Ретка гнездарица селица
164.	<i>Sylvia atricapilla</i>	Црнокапа грмуша	Гнездарица селица
165.	<i>Sylvia borin</i>	Сива грмуша	Гнездарица селица
166.	<i>Sylvia communis</i>	Обична грмуша	Гнездарица селица
167.	<i>Sylvia curruca</i>	Грмуша чаврљанка	Гнездарица селица
168.	<i>Sylvia nisoria</i>	Пиргаста грмуша	Ретка гнездарица селица
169.	<i>Muscicapa striata</i>	Сива мухарица	Ретка гнездарица селица
170.	<i>Ficedula hypoleuca</i>	Црноврата мухарица	Ретка пролазница
171.	<i>Ficedula albicollis</i>	Беловрата мухарица	Ретка гнездарица селица
172.	<i>Aegithalos caudatus</i>	Дугорепа сеница	Гнездарица станарица
173.	<i>Parus major</i>	Велика сеница	Гнездарица станарица
174.	<i>Parus ater</i>	Јелова сеница	Гнездарица станарица
175.	<i>Parus caeruleus</i>	Плава сеница	Гнездарица станарица
176.	<i>Parus palustris</i>	Сива сеница	Гнездарица станарица
177.	<i>Parus montanus</i>	Планинска сива сеница	Ретка гнездарица станарица
178.	<i>Parus lugubris</i>	Сеница шљиварка	Гнездарица станарица
179.	<i>Parus cristatus</i>	Ћубаста сеница	Гнездарица станарица
180.	<i>Sitta europaea</i>	Бргљез	Гнездарица станарица
181.	<i>Sitta neumayer</i>	Бргљез лончар	Спорадична луталица

182.	<i>Tichodroma muraria</i>	Пузгавац	Ретка гнездарица станарица
183.	<i>Certhia familiaris</i>	Краткокљуни пузић	Гнездарица станарица
184.	<i>Certhia brachydactyla</i>	Дугокљуни пузић	Гнездарица станарица
185.	<i>Oriolus oriolus</i>	Вуга	Гнездарица селица
186.	<i>Lanius collurio</i>	Руси сврчак	Гнездарица селица
187.	<i>Lanius excubitor</i>	Велики сврчак	Зимовалица
188.	<i>Lanius minor</i>	Сиви сврчак	Ретка гнездарица селица
189.	<i>Lanius senator</i>	Црвеноглави сврчак	Ретка луталица
190.	<i>Garrulus glandarius</i>	Сојка	Гнездарица станарица
191.	<i>Nucifraga caryocatactes</i>	Лешникара	Гнездарица станарица
192.	<i>Pica pica</i>	Сврака	Гнездарица станарица
193.	<i>Pyrrhonorax graculus</i>	Жутокљуна галица	Веома ретка луталица
194.	<i>Corvus monedula</i>	Чавка	Гнездарица станарица
195.	<i>Corvus cornix</i>	Врана	Гнездарица станарица
196.	<i>Corvus corax</i>	Гавран	Гнездарица станарица
197.	<i>Sturnus roseus</i>	Ружичасти чворак	Веома ретка луталица
198.	<i>Sturnus vulgaris</i>	Чворак	Гнездарица селица
199.	<i>Passer domesticus</i>	Врабац покућар	Гнездарица станарица
200.	<i>Passer montanus</i>	Пољски врабац	Гнездарица станарица
201.	<i>Fringilla coelebs</i>	Зеба	Гнездарица станарица
202.	<i>Fringilla montifringilla</i>	Северна зеба	Ретка зимовалица
203.	<i>Loxia curvirostra</i>	Крстокљун	Гнездарица станарица
204.	<i>Carduelis chloris</i>	Зелентарка	Гнездарица станарица
205.	<i>Carduelis spinus</i>	Чижак	Ретка гнездарица станарица и луталица
206.	<i>Carduelis carduelis</i>	Чешљугар	Гнездарица станарица
207.	<i>Carduelis cannabina</i>	Конопљарка	Гнездарица станарица
208.	<i>Serinus serinus</i>	Жутарица	Гнездарица селица
209.	<i>Pyrrhula pyrruhla</i>	Зимовка	Гнездарица станарица
210.	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	Батокљун	Гнездарица станарица
211.	<i>Emberiza citrinella</i>	Стрнадница жутовољка	Гнездарица станарица
212.	<i>Emberiza cirlus</i>	Црногрла стрнадница	Гнездарица станарица
213.	<i>Emberiza cia</i>	Стрнадница камењарка	Гнездарица станарица
214.	<i>Emberiza hortulana</i>	Виноградска стрнадница	Ретка луталица
215.	<i>Emberiza melanocephala</i>	Црноглава стрнадница	Ретка пролазница
216.	<i>Miliaria calandra</i>	Велика стрнадница	Гнездарица станарица

Важно је напоменути да приложени списак од 215 врста птица (**Табела 2**) није потпун и коначан и да је неопходно интензивирати истраживања орнитофауне. Истраживања би требала да буду спроведена и рано у пролеће када је активност птица највећа услед гнездећег периода. Такође треба истражити одређене групе птица (нпр. детлићи, сове и дневне грабљивице) како би се могле проценити бројности и густине гнездећих парова.

Текст и фотографије: **Брано Рудић**